

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. De secundo effectu, id est, Eleemosyna.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

CAPVT IV.

De secundo effectu charitatis, nempe de Eleemosyna corporali.

§. I. 42. *Præceptum Eleemosyna.* **Q**uid est Eleemosyna? Opus, quo datur aliquid indigenti ex misericordia. Actus enim huius virtutis est. Quoruplex illa? Duplex equidem, spiritualis, & corporalis; quælibet harum in septem actiones subdiuiditur, ad quas reliqua opera misericordiæ minus perua reducuntur.

43. *An præcepto teneamur Eleemosynæ operam dari? Præceptum adest naturale & diuinum. Quando in hoc oblige præceptum? Vt respondeam, præmitto necessitatem Extremam, Grauem, Communem. Extrema est, cum quis probabili in periculo mortis corporalis, seu spiritualis constituitur, & filiam prostituendi, &c. Grauis, cum adest probabile grauius damni temporalis, aut spiritualis periculum. Communis, cum necessitas ordinaria est, v. gr. mendicare, &c. Præterea præmittendum, bona vitæ necessaria ea esse, quæ ad eius conseruationem requiruntur: superflua autem ea, sine quibus subsistere potest. Item necessaria statui ea bona sunt, sine quibus decenter conseruari non potest Princeps, Marchio, Dux, Eques, Consul, Mercator, &c. Superflua illa, sine quibus tuetur status. Igitur respondeo quæstioni teneri nos eleemosynam exhibere in necessitate extrema ex rebus vitæ superfluis, licet statui sint necessaria; quia proximi vita superflua mei status decentiam.*

44. *Extrema hæc necessitas tenet personam publicam non-biliter bono communi necessariam. Tenemur etiam vitæ necessaria exhibere, si superflua non sufficiant; quia totius saluti salutis partis est præferenda.*

45. *Non adsunt pauperes. Nulla est obligatio eleemosynæ. Hic & nunc egeno succurrere non possum. Non tenentur necessitatem ignoro. Non debes succurrere. Noui quidem necessitatem, sed cui ab alijs occurritur. Sufficit: secus si probabiliter iudices ab alijs pauperes subsidium non accipere.*

46. *Tenemur ne exhibere superfluum vitæ & status pauperi, cui deficit necessarium ad status decentiam, licet habeat ad vitam necessaria? Aliqui asserunt hoc in casu de consilio, non de præcepto eleemosynam esse. Ego autem sum Azorio iudico esse de præcepto; quia huiusmodi defectu*

defectu laborantes absolute graui in necessitate consti-
tuuntur.

47. Qui vite & statui habet superflua, tenetur ne commu-
nibus necessitatibus subuenire? Probabile est teneri; probabi-
lius non teneri; aliàs enim pauci diuites salutem conseque-
rentur. Attamen assero diuites qui superfluis vitæ & statui
abundant, grauius delinquere, si aliquam eleemosynam
communibus necessitatibus non elargiuntur.

48. Superflua ad status opulentiam retinent, aut exadifican-
da Templis impendunt. Opulentia status in communi necessi-
tate non excusat, extractio Templi non excusat in graui.

49. Sufficit ne mutuum pauperi exhibere? In necessitate ex-
trema simpliciter, qua constitutus pauper non habet nunc
unde viuat nec sperat, absolute subsidium est donandum. In
necessitate autem secundum quid, qua si caret pane, abundat
pecunia; si nunc eget, scit superuenturam abundantiam, suffi-
cit mutuum dare; quia sic sufficienter præsentì necessitati
occurritur. Profectò generaliter loquendo cum eleemosyna
ex præcepto obligat, non sufficit mutuare; quia eleemosyna
sine donatione non est.

50. An teneatur restituere, qui eleemosynam elargitus non
est, quando debuit? Qui ex officio tenebatur, v. gr. Prin-
ceps, restituere tenetur, quia debebat ex iusticia; reliqui non,
quia ex misericordia, quæ restitutioni obnoxia non est, te-
nebantur.

51. Ex quibusnam bonis agenda eleemosyna? num ex alienis
bonis? Possum, & debeo, quando proximus extrema in neces-
sitate constituitur, nec aliunde subest, quo succurram; quia
tunc bona hæc communia censentur. Porro in graui, aut
communi necessitate idem præstari potest ex consensu domi-
ni rationabiliter præsumpto.

52. Quid in communi necessitate de bonis communibus mihi
& alijs, aut communitatis alicuius? Non posses ex his pauperi
dare sine aliorum consensu aut expresso, aut præsumpto; quia
aliàs alteri cuique iniuria irrogaretur.

53. Possum exhibere eleemosynam de proprijs bonis turpiter
acquisitis? Si ipsa acquisitio iniusta est, v. g. furtum, aut vlu-
ra, ludus fallax, simonia, &c. non potes. Si non est iniusta
ipsa acquisitio, licet adfuerit luxuries, homicidium, sententia
iniusta, &c. potes planè; quia hoc in casu dominium acqui-
ritur, secus in illo.

54. Quanam personæ generaliter possunt eleemosynam exhi-
bere? Omnes qui dominium, ac plenam administrationem

gesturum

§. 2.

Ex

quis-
nam bo-
nis elee-
mosyna

facienda

§. 3.

Quanam
possint
eleemo-
synam

facere?

Q. 9 suorum

610 *Moralis Theologiae Tract. V. Virtutes,*
suorum bonorum habent, aut horum expressum aut præsum-
ptum consensum habent.

55. *Filius familias sum.* De bonis castrensibus, vel
quasi potes; minimè autem de bonis paternis, sine eius con-
sensu.

56. *Laboro seruitute.* Non potes de domini bonis eleemo-
synam facere nisi in extrema necessitate constituto; aut sine
domini consensu saltem interpretatiuo, aut nisi ex portione
propria quotidiana detraxeris; aut donò ex ludo aut aliter
acquiseris. Ego equidem iudico ad exiguam eleemosynam
etiam ex bonis domini consensum eius præsumi.

57. *Religioso sum instituto addictus.* Qui administrationi
facultatem incumbis, aliqualem eleemosynam exhibere po-
tes; secus qui non administras: nisi quando iter agis; aut in
gravi necessitate cum spe rati habitationis Prælati; aut quando
extra claustra degis.

58. *Quid de vxoribus?* De bonis paraphernalibus, hoc est
ex his, quæ ultra dotem, cum matrimonium iniure, pro-
priis vsibus reseruauerunt: aut ex iis, quæ ex hereditate, aut
donatione obueniunt quo tempore durat coniugium, possunt
eleemosynam exhibere. Item potest vxor, quando bonorum
administrationem habet, modò non plus elargiatur, quam
vir elargiretur. Vel quando detraxit à sumptu ex his, quæ ab
absenti marito insumenda percepit. Vel quando ex propria
acquirat industria, modò familiæ sustentatio detrimentum
non patiat. Vel quando ea largitur, quæ femina eius-
dem qualitatis, & status communiter assolent elargiri, mo-
dò de contraria voluntate mariti non constet. Vel quan-
dò eleemosynam gerit ob eiusdem coniugis spirituale com-
modum.

59. *Quæenam eleemosyna peragenda sit?* Cunctis egenti-
bus. Inter quos coniunctiores cæteris paribus sunt præfe-
rendi: meliores planè, vtiliores, plus egentes, quem admo-
dum de charitate differabamus.

§. 4.
Clerici Beneficiarij obligatio ad eleemosynam. 60. *Clerici Beneficijs Ecclesiasticis fruētis obligationem ex-
primas.* Profectò hi bonorum patrimonialium verum domi-
nium habent sicut laici, possuntque pro libito disponere. Eo-
rum autem quæ in sustentationem congruam eis de bonis
Ecclesiæ conferuntur, etiam habent dominium. Porro tam
libera sunt hæc ad sustentationem bona collata ab obliga-
tione eleemosynæ, quam patrimonialia; quia iusta est laborum
merces. Enimuerò eorum, quæ post cōgruam sustentationem
superfluunt, probabile est non habere dominium, deberique
operibus

operibus impendere sub onere restitutionis: sed probabilius reputo cum *Lessio*, & aliis eorum absolutos dominos esse; nec obnoxios restitutioni futuros, licet ea prophanè expendant; sed tamen graui crimine illigari, quia graue quidem Ecclesiae præceptum transgrediuntur, de quo *Trident. sess. 25. ca. de Reform.* Vnde colligo teneri superflua illa pauperibus exhibere, inter quos, *Toledo* authore, possunt propinqui præferti, accipientes quidem plus cæteris etiam in status incrementum, non solum iuxta qualitatem eorum, sed & iuxta dantis Episcopi, Pontificis, Parochi qualitatem, etiam ex Maioratus, aut vinculi institutione, modo absit scandalum, & notabilis fugiatur excessus.

CAPVT V.

De vitijs Charitati oppositis.

61. **R**ecense vitia Charitatis virtuti opposita. Ad numero, §. 1. Odium, Inuidiam, Acediam, Discordiam, Rixam, seditionem, scandalum. Ex quibus inuidiam, & acediam proprio in loco disseruimus.

62. Quid Odium? Est auersio voluntatis ab eo, quod æstimatur, vt malum.

63. An Dei odium dari possit? Ira quidem tanquam materialis obiecti, ex eo quod ab eo fugit voluntas tanquam re quodammodo homini mala, non in se ipsa, sed in aliquo effectu, v.g. in æterna pœna, qua damnatos flagellat.

64. Potest ne proximus in se odio haberi? Potest, non solum quo peccator est, essentia salua, (quod licitum ac laudabile est) sed quæ homo est ratione mali quod causat.

65. Odij Dei ac hominis prædictum odium quàm graue delictum? Odium Dei peccatorum maximum, proximi autem grauius; at si respiciatur damnum proximo illatum, ex hoc capite non est grauius delictum, grauius enim est homicidium odio; quia plus ei homicidium nocet. Porro ex genere suo proximi odium mortale est, ex paruitate materiae veniale. Odium autem Dei semper lethale, specie quidem distinctum ab illo, & ideo in confessione distinguendum. §. 2.

66. Quid est discordia? Dissensio voluntatis à voluntate proximi circa bonum diuinum, vel humanum, quod quis tenetur velle ex charitate. Mortalis quidem est ex suo genere, & propter supra assignatas rationes potest esse venialis.

Q 1 2

67. Quidquam